

Bruselj, 9. april 2026
(OR. en)

7982/26

AGRI 245
AGRIFIN 74
FORETS 49
PROCIV 70
ENV 317

DOPIS

Pošiljatelj:	Generalni sekretariat Sveta
Prejemnik:	delegacije
Zadeva:	Strateški pomen kmetijstva in trajnostnega gospodarjenja z gozdovi za krepitev preprečevanja tveganja požarov v naravi in odpornosti nanje – informacije Komisije – izmenjava mnenj

---

V sporočilu Komisije o *celostnem obvladovanju tveganja požarov v naravi* (dok. 7652/26) so obravnavane ekološke, gospodarske, kulturne in socialne razsežnosti v celotnem ciklu obvladovanja tveganja (preprečevanje, pripravljenost, odzivanje in okrevanje). Sporočilo je odziv na nujno potrebo po ukrepanju na področju obvladovanja tveganja požarov v naravi, ki združuje vsa področja politike in akterje v skupnem pristopu za zmanjšanje tveganja požarov v naravi. Temelji na posvetovanjih z institucijami in organi EU, državami članicami, strokovnjaki, deležniki in akademskimi krogi, njegov cilj pa je okrepiti sodelovanje z njimi za reševanje vse večjih izzivov v zvezi s tveganji požarov v naravi.

Požari v naravi so v EU vse obsežnejši in pogostejši ter vse bolj uničujoči, kar povzroča znatna medsektorska tveganja. Podatki za sezono požarov v naravi za leto 2025 kažejo, da je bilo požganih več kot milijon hektarov v EU, kar je območje, ki je večje od Cipra. To je rekordno visoko za območja v EU, ki so jih prizadeli požari v naravi. Požgane površine so bile v štirih od zadnjih petih let večje od preteklega povprečja, povečala pa se je tudi intenzivnost požarov. Požari v naravi niso več omejeni na južno Evropo, temveč prizadenejo tudi osrednje, severne in vzhodne regije celine. To prinaša daljnosežne posledice, vključno z izgubo življenj, škodo na ekosistemih, zmanjšano kakovostjo zraka, degradacijo tal, erozijo, izgubo biotske raznovrstnosti ter negativnimi vplivi na kmetijstvo, gozdarstvo in infrastrukturo. Letna gospodarska škoda v EU zaradi požarov v naravi je ocenjena na približno 2,5 milijarde EUR.

Podnebne spremembe so glavni vzrok za pogostejše vročinske valove, suše in visoke temperature, saj ustvarjajo pogoje, ki spodbujajo vžig in širjenje požarov v naravi. Zaradi sprememb v rabi zemljišč, degradacije naravnih ekosistemov, ruralne depopulacije in opuščanja tradicionalnih praks se je povečalo kopičenje goriva za požare. Hkrati se je zaradi širjenja mestnih območij v gozdove povečala izpostavljenost požarom v naravi. Človekova dejavnost povzroči do 96 % požarov v naravi, kar pomeni, da je glavni vzrok. Požari v naravi običajno nastanejo zaradi isker pri infrastrukturi ali namernega podtikanja.

Zaradi negospodarjenja z vegetacijo se kopiči gorivo za požare, s tem pa se povečuje verjetnost nastanka velikih požarov v naravi. Kmetje, gozdarji in podeželske skupnosti imajo zato ključno vlogo pri preprečevanju požarov v naravi. Aktivne in trajnostne prakse gospodarjenja z zemljišči, kot so pašništvo, redčenje gozdov, diverzifikacija vrst in spodbujanje bolj raznolikih krajin, pomembno prispevajo k zmanjšanju intenzivnosti požarov v naravi in upočasnitvi njihovega širjenja.

EU zagotavlja vire financiranja za preprečevanje, pripravljenost, odzivanje in okrevanje. Za zagotavljanje uspešnosti sta potrebna boljše sledenje in strateška uporaba teh sredstev. Skupna kmetijska politika (SKP) podpira preprečevanje požarov v naravi z rabo in obnovo zemljišč. Predlagano je, da bi se instrumenti, ki so trenutno na voljo, vključno s tistimi, ki so namenjeni obnovi gozdov in kmetijskih zemljišč po naravnih nesrečah, nadaljevali v programskem obdobju 2028–2034. K odpornosti proti požarom prispevajo tudi drugi ukrepi, kot je obnova narave, tudi na mokriščih in gozdnih območjih, saj izboljšujejo zdravje zadevnih ekosistemov in zmanjšujejo učinke suše.

Za obvladovanje požarov v naravi so v prvi vrsti odgovorne države članice, skupaj z regionalnimi organi in upravljavci zemljišč, EU pa zagotavlja podporo s financiranjem, podatki in izmenjavo znanja.

Trenutni dejavniki, ki zmanjšujejo učinkovitost naših politik za preprečevanje požarov v naravi, so med drugim nedosledni podatki, zastarele karte nevarnosti, neoptimalno modeliranje obnašanja razvijajočega se požara ter omejeno vključevanje čezmejnih ocen tveganja in ocen z več tveganji.

V ta namen so že na voljo orodja EU za storitve spremljanja in zgodnjega opozarjanja, kot sta Copernicus in evropski informacijski sistem za gozdne požare (EFFIS), države članice pa se spodbuja, naj jih sistematično uporabljajo kot podporo pri obvladovanju tveganja požarov v naravi in pomoč pri odločanju, za katere projekte je potrebno financiranje. Komisija namerava ta orodja okrepiti ter razviti standardizirano modeliranje tveganja na ravni EU. Države članice se poziva, naj spodbujajo uvajanje ukrepov za preprečevanje požarov v naravi z rabo zemljišč ter izboljšajo sisteme zgodnjega opozarjanja, spremljanje požarov, modeliranje obnašanja požarov, ocene tveganja in uporabo podatkov visoke ločljivosti pri odločanju.

Glede na visoko stopnjo požarov v naravi, ki jih povzroča človeška dejavnost, je sprememba vedenja ključnega pomena. Dostop do informacij o tveganjih in ciljno usmerjeno komuniciranje lahko prispevata k prizadevanjem za preprečevanje požarov. Ukrepi za pripravljenost vključujejo načrtovanje evakuacije, sodelovanje skupnosti in izobraževanja.

Nekatere regije nimajo dovolj usposobljenega osebja in opreme. Gasilci potrebujejo ustrezno zaščito, usposabljanje in podporo. EU spodbuja ukrepe za odzivanje, ki jih je treba sprejeti v okviru mehanizma Unije na področju civilne zaščite, vključno s predhodnim nameščanjem gasilcev in razvojem skupne flote za gašenje požarov iz zraka (rescEU). Z dodatnimi prizadevanji naj bi se predvsem izboljšala interoperabilnost, usposabljanje in analitične zmogljivosti.

Ciprsko predsedstvo priznava, da je treba v zvezi s tem dodatno ukrepati, in namerava olajšati delo v zvezi s priporočilom o celostnem obvladovanju tveganja požarov v naravi, ki ga je Komisija napovedala v sporočilu o *celostnem obvladovanju tveganja požarov v naravi*, pri tem pa bo navedeno sporočilo tudi upoštevalo. Glede na medsektorsko vsebino priporočila bo o njem razpravljala Svet za splošne zadeve. Ob upoštevanju pomena krepitve povezave med preprečevanjem, pripravljenostjo, odzivanjem in okrevanjem ter podporo, ki se z ukrepi EU in držav članic zagotavljajo za učinkovito izvajanje, predsedstvo poziva ministre in ministrice, naj izmenjajo mnenja o naslednjih vprašanjih, da bi prispevali k temu procesu:

- *Kako bi lahko skupna kmetijska politika (SKP) v kombinaciji z drugimi instrumenti EU zagotovila boljšo podporo kmetom, gozdarjem in podeželskim območjem pri preprečevanju in obvladovanju tveganj požarov v naravi, tudi z močnejšimi spodbudami za prakse gospodarjenja z zemljišči, ki zmanjšujejo kopičenje goriva in povečujejo odpornost krajine? Kako bi lahko to podporo še izboljšali z dodatnim javnim in zasebnim financiranjem zunaj okvira SKP?*
- *Kako bi lahko glede na to, da so požari v naravi v Evropi vse intenzivnejši in pogostejši, spodbujali trajnostno gospodarjenje z gozdovi in okrepili njihovo obnovo ter kako bi lahko preprečevanje tveganja požarov v naravi bolje vključili v nacionalne politike na področju gozdarstva, načrte za obnovo in načrtovanje rabe zemljišč, zlasti glede vmesnih območij med naravo in mesti ter območij, ki jih je prizadelo opuščanje zemljišč, da bi povečali odpornost ter zaščitili podeželske skupnosti in ekosisteme?*